

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Έκδοση των Πανεπιστημιακών Φροντιστηρίων Κολλίντζα ● Κάνιγγος 10, 5ος Αθήνα

Αποδοχή - Αποποίηση κληρονομιάς

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
Κάνιγγος 10, (5ος όροφ). 210-3300296-7, pfkollintza@yahoo.gr, www.kollintzas.gr

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΕΤΕΡΙΚΩΝ

Αποδοχή-Αποποίηση κληρονομιάς Αποδοχή-Αποποίηση κληρονομιάς

1. Αποδοχή κληρονομιάς

Έννοια. Η αποδοχή της κληρονομιάς αποτελεί δικαίωμα του κληρονόμου, άρα δεν μπορεί να ασκηθεί από τους δανειστές του κληρονόμου, τον εκτελεστή της διαθήκης, τον κηδεμόνα ή εκκαθαριστή της κληρονομιάς ή τον σύνδικο, ενώ αποδοχή μπορεί να επέλθει και με την πάροδο της προθεσμίας αποποίησης. Το Δημόσιο κληρονομεί χωρίς να χρειάζεται να αποδεχθεί. Αποδοχή είναι η δήλωση βουλήσεως του κληρονόμου να γίνει οριστικός κληρονόμος. Η αποδοχή, η οποία είναι είτε απλή είτε με το ευεργέτημα της απογραφής, πραγματοποιείται με δήλωση μονομερή και άτυπη, αμετάκλητη, μη απευθυντέα και δεκτική εκούσιας αντιπροσώπευσης, ρητή ή σιωπηρή. Το δικαίωμα αποδοχής είναι διαπλαστικό, κληρονομητό και αμεταβίβαστο. Η αποδοχή προϋποθέτει ικανότητα για δικαιοπραξία, ως εκ τούτου η αποδοχή του ανηλίκου ή εκείνου που βρίσκεται σε δικαστική συμπαράσταση, γίνεται πάντοτε με το ευεργέτημα της απογραφής μετά από άδεια του δικαστηρίου.

Σιωπηρή αποδοχή. Σιωπηρά η κληρονομία γίνεται αποδεκτή με ανάμειξη του κληρονόμου στην κληρονομία, αν δηλαδή προβαίνει στην επιχείρηση πράξεων που φανερώνουν δήλωση αποδοχής, π.χ. αίτηση για έκδοση κληρονομητηρίου, εκποίηση κληρονομίας, άσκηση της αγωγής περί κλήρου.

Προθεσμία αποποίησης. Αποδοχή θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί και στην περίπτωση κατά την οποία παρέλθει η προθεσμία της αποποίησης (ΑΚ 1850 εδ. 2). Στην προκειμένη περίπτωση καθιερώνεται **πλάσμα δικαίου** ότι υπάρχει δήλωση αποδοχής (πλασματική αποδοχή).

Ακύρωση λόγω πλάνης, απάτης, απειλής. Η αποδοχή που οφείλεται σε πλάνη, απάτη, απειλή, κρίνεται βάσει των γενικών διατάξεων για τις ακυρώσιμες δικαιοπραξίες (ΑΚ 1857 παρ. 2 ημιεδ. 1, 140 επ.). Η πλάνη πρέπει να είναι πάντοτε ουσιώδης, όπως ορίζεται από τις γενικές διατάξεις. Ειδικότερα, πρέπει να αναφερθούν τα εξής:

α) Αν αφορά το ενεργητικό ή το παθητικό της περιουσίας, η πλάνη δεν θεωρείται ουσιώδης.

β) Η αγωγή για ακύρωση παραγράφεται μετά από εξάμηνο (ΑΚ 1857 παρ. 2, ημιεδ. 2).

Η ακύρωση της αποδοχής δεν επέχει θέση αποποίησης, αλλά ο κληρονόμος μπορεί να αποδεχθεί ή να αποποιηθεί σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις των άρθρων 1847 επ. Ουσιώδης πλάνη θεωρείται ότι υπάρχει και ως προς το μέγεθος της κληρονομικής μερίδας.

2. Αποποίηση κληρονομίας

Εννοια. Αποποίηση είναι η μονομερής, αμετάκλητη, απευθυντέα σε αρχή (στη γραμματεία του δικαστηρίου) και τυπική δήλωση βούλησης του κληρονόμου να μη γίνει κληρονόμος. Το δικαίωμα της αποποίησης είναι δικαίωμα διαπλαστικό, αμεταβίβαστο, δεν μπορεί να ασκηθεί από τους δανειστές του κληρονόμου, τον εκτελεστή της διαθήκης, τον κηδεμόνα ή εκκαθαριστή κληρονομίας ή τον σύνδικο, και είναι κληρονομητό. Το Δημόσιο δεν έχει δικαίωμα αποποίησης ως εξ' αδιαθέτου κληρονόμος. Τόσο η αποδοχή όσο και η αποποίηση είναι **αμετάκλητες** (ΑΚ 1857) και **άκυρες αν έγιναν πριν από την επαγωγή** (ΑΚ 1851), **αλλά και άκυρες αν έγιναν από πλάνη ως προς τον λόγο της επαγωγής** (ΑΚ 1855).

Ακυρότητα και ακυρωσία αποποίησης. Πιο συγκεκριμένα, η αποποίηση είναι άκυρη, και μάλιστα απόλυτα, στις εξής περιπτώσεις:

α) Αν έγινε πριν από την επαγωγή (ΑΚ 1851 εδ. 1).

β) Αν ο κληρονόμος έχει προβεί σε ρητή ή σιωπηρή αποδοχή της κληρονομίας (ΑΚ 1849 εδ. 1) ή αν η αποποίηση έγινε μετά την πάροδο της προθεσμίας αποποίησης (ΑΚ 1850 εδ. 1).

γ) Αν έγινε από πλάνη ως προς τον λόγο επαγωγής (ΑΚ 1855).

δ) Αν έγινε με αίρεση ή προθεσμία.

ε) Αν έγινε για μέρος της κληρονομίας, με την εξαίρεση της ΑΚ 1855 παρ. 2.

Για την ακυρωσία αποποίησης ισχύουν αναλογικά όσα αναφέρθηκαν για την αποδοχή.

Προθεσμία. Η αποποίηση πρέπει να γίνει σε **αποσβεστική** προθεσμία τεσσάρων μηνών (ΑΚ 1847 εδ. 1), εκτός αν ο κληρονομούμενος όσο ζούσε είχε την τελευταία του κατοικία στο εξωτερικό ή αν ο κληρονόμος έμαθε την επαγωγή όταν διέμενε στο εξωτερικό, οπότε η προθεσμία είναι ενός έτους (ΑΚ 1847 παρ. 2). Η έναρξη της προθεσμίας είναι από τότε που ο κληρονόμος έμαθε την επαγωγή και τον λόγο της (ΑΚ 1847 εδ. 1). Αν η επαγωγή είναι από διαθήκη, η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από τη δημοσίευσή της. Αν ο κληρονόμος καλείται μετά από έκπτωση άλλου (π.χ. αποποίηση, αναξιότητα), για να αρχίζει η προθεσμία, απαιτείται γνώση της έκπτωσης. Αν πεθάνει ο κληρονόμος πριν την παρέλευση της προθεσμίας για αποποίηση, η προθεσμία τρέχει και κατά του κληρονόμου του κληρονόμου, χχωρίς να απαιτείται γνώση της επαγωγής και του λόγου της. Αυτή η προθεσμία δεν λήγει πριν από την πάροδο της προθεσμίας που τάσσεται για την κληρονομία του κληρονόμου (ΑΚ 185 παρ. 1).

Συνέπειες αποποίησης. Σε περίπτωση αποποίησης, η επαγωγή θεωρείται ότι δεν έγινε (ΑΚ 1856 εδ. 1) και η κληρονομία επάγεται **αναδρομικά** στο πρόσωπο που θα είχε κληθεί αν ο κληρονόμος που αποποιήθηκε δεν ζούσε κατά τον θάνατο του κληρονομούμενου (ΑΚ 1856 εδ. 2).

Αποποίηση υπέρ άλλου. Αν ένα πρόσωπο αποποιήθηκε υπέρ άλλου, ο οποίος καλείται μετά από αυτόν που αποποιήθηκε, ισχύουν τα εξής:

Α) Η σύμβαση με την οποία ο κληρονόμος αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποποιηθεί υπέρ άλλου είναι έγκυρη αν καταρτίσθηκε **μετά την επαγωγή** της κληρονομίας και όχι πριν από αυτήν (ΑΚ 368). Η εκπλήρωσή της δεν είναι εξαναγκαστή, γιατί το δικαίωμα της επαγωγής είναι αμεταβίβαστο, ωστόσο η τυχόν μη εκπλήρωση της σύμβασης αυτής γεννά δικαίωμα αποζημίωσης (ΑΚ 330 επ.). Δεν είναι δωρεά, ακόμα και αν γίνεται χωρίς αντάλλαγμα (ΑΚ 497).

Β) Η δήλωση αποποίησης υπέρ άλλου είναι άκυρη αν έγινε υπό αίρεση ή προθεσμία (ΑΚ 1851 εδ. 2).

Αποδοχή με το ευεργέτημα της απογραφής. Η αποδοχή με το ευεργέτημα ή επ' ωφελεία απογραφής (ΑΚ 1902) παρέχει στον κληρονόμο τη δυνατότητα να αποδεχθεί αφ' ενός την κληρονομία, αφ' ετέρου να περιορίσει την ευθύνη για τα χρέη της μέχρι το ενεργητικό της τελευταίας, άρα αποκλείει ευθύνη για τα χρέη της κληρονομίας με την προσωπική του περιουσία. Η δήλωση της αποδοχής με το ευεργέτημα της απογραφής γίνεται με τον ίδιο τύπο όπως και η αποδοχή, δηλαδή με δήλωση στον γραμματέα του δικαστηρίου της κληρονομίας, οπότε μετά από αυτήν τη δήλωση τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις της κληρονομίας αποχωρίζονται αυτοδικαίως από την περιουσία του κληρονόμου και αποτελούν χωριστή ομάδα (ΑΚ 1905). Η προθεσμία της δήλωσης είναι η ίδια όπως και στην αποποίηση, τυχόν δε παρέλευσή της οδηγεί σε απώλεια της δυνατότητας του κληρονόμου να περιορίσει την ευθύνη του, μια και θεωρείται ότι έχει αποδεχθεί την κληρονομία χωρίς το ευεργέτημα. Η προθεσμία της απογραφής (κατάλογος με το ενεργητικό και το παθητικό της κληρονομίας) είναι τέσσερις μήνες από τη δήλωση. Μη σύνταξη και κατάθεση της απογραφής από τον κληρονόμο στον γραμματέα του δικαστηρίου εντός της προαναφερθείσας προθεσμίας οδηγεί σε απώλεια του ευεργετήματος και ο κληρονόμος πλέον ευθύνεται για τα χρέη της κληρονομίας και με την προσωπική του περιουσία. Πρόσωπα που εκ του νόμου θεωρείται ότι πάντοτε αποδέχονται με το ευεργέτημα της απογραφής χωρίς να απαιτείται δήλωσή τους είναι: α) το Δημόσιο και β) οι ανήλικοι, οι οποίοι όμως οφείλουν να συντάξουν την απογραφή μέσα σε ένα έτος από την ενηλικίωσή τους, αλλιώς χάνουν το ευεργέτημα. Η ΑΚ 1911 ορίζει τους λόγους έκπτωσης από το ευεργέτημα.